

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-05-02

Diarienummer 0189/23

Handläggare

Anna-Lena Björk, CISO – Enhetschef IT-säkerhet

Telefon: 079 060 61 83

E-post: anna.bjork@intraservice.goteborg.se

Remissvar - Motion av Emma Altenhammar (SD) om att spärra nedladdning av appen TikTok och eventuellt fler appar på stadens mobila enheter

Förslag till beslut

Nämnden för Intraservice

Översänder remissvar utan eget ställningstagande.

Sammanfattning

Nämnden för Intraservice har remitterats motion till kommunfullmäktige från Emma Altenhammar (SD) om att spärra nedladdning av appen TikTok och eventuellt fler appar på stadens mobila enheter.

Många organisationer runt om i Sverige och världen har valt att förbjuda appen TikTok baserat på misstanke om samröre med kinesiska staten samt ett antal uppmärksammade sårbarheter i appen. Intraservice kan idag på begäran från förvaltningar och bolag blockera appar i Staden-mobil och Staden-surfplatta. Den organisation inom Göteborgs Stad som så önskar att blockera TikTok, och/eller andra oönskad app kan kontakta Intraservice för åtgärd.

Förvaltningen rekommenderar, som en första åtgärd, att respektive förvaltning och bolag inkommer till Intraservice med en beställning av vilka appar som anses vara tillåtna för den enskilda förvaltningen/bolaget, och att det inte tillåts att ladda ned andra appar.

Som en andra åtgärd rekommenderar Intraservice att alla förvaltningar och bolag nyttjar tjänsterna Staden-mobil och Staden-surfplatta. Detta för att möjliggöra styrning av vilka appar som anses vara tillåtna.

Som en tredje åtgärd rekommenderas att det inom ramen för tjänster tillhörande digital infrastruktur lämnas ett förslag till Strategisk samordningsgrupp om att inleda en förstudie för att identifiera om ett för alla förvaltningar och bolag gemensamt app-paket ska tas fram. Ett paket som innehåller ett antal appar som är gemensamma för alla förvaltningar och bolag. Detta paket av appar kan sedan kompletteras med för respektive förvaltning och bolag unika appar utifrån unika verksamhetsbehov. Rekommendationen grundar sig på vad som anges i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning (0617/21) tillhörande gemensamma tjänster och förändringsinsatser.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen har inte information om kostnader för mobila enheter som förvaltningar och bolag köper in på egen hand. Därav kan förvaltningen inte ange vilken påverkan det skulle få ekonomiskt sett om dessa förvaltningar och bolag går över till Staden-mobil respektive Staden-surflatta.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Begränsandet av sociala medier-appar kan påverka hur Göteborgs Stads verksamheter och medarbetare kommunicerar med invånare.

Samverkan

Ärendet samverkas i förvaltningssamverkansgruppen 2023-05-17.

Bilagor

Bilaga 1: Kommunfullmäktiges handling 2023 44: Motion av Emma Altenhammar (SD) om att spärra nedladdning av appen TikTok och eventuellt fler appar på stadens mobila enheter.

Bilaga 2: rapport_cybersakerhet_rekommenderadeatgarder.pdf (2020)

Bilaga 3: Bildspel 2023-05-16

Ärendet

Nämnden för Intraservice har remitterats motion till kommunfullmäktige från Emma Altenhammar (SD) om att spärra nedladdning av appen TikTok och eventuellt fler appar på stadens mobila enheter.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Intraservice har utifrån motion till kommunfullmäktige från Emma Altenhammar (SD) om att spärra nedladdning av appen TikTok och eventuellt fler appar på stadens mobila enheter genomfört en utredning.

I motionen påpekas att flera länder och nyligen EU-parlamentet har beslutat förbjuda offentligt anställd personal från att ha appen på sina mobiltelefoner av säkerhetsskäl, vidare hävdar motionen att TikTok har kopplats till flera fall av skadlig programvara och spionvara och brister vad gäller dataintegritet.

Intraservice menar att TikTok kan anses vara kontroversiell av flera skäl, bland annat på grund av dess ursprung, dataskyddspraxis och innehåll, vilket har lett till oro och kritik från både användare och experter.

Ursprung: TikTok är skapat av det kinesiska företaget ByteDance, vilket har lett till oro över huruvida TikTok används för att samla in användardata och påverka politiska åsikter. ByteDance har starka band till den kinesiska regeringen, vilket har ökat misstankar om censur och övervakning.

Dataskyddspraxis: Det har rapporterats om att TikTok samlar in stora mängder användardata och delar den med tredjepartsföretag. Detta har lett till oro över hur användardata används och vem som har tillgång till den. TikTok har också kritiserats för bristande transparens och för att inte ha tillräcklig kontroll över hur användardata används.

Innehåll: TikTok innehåller en mängd olika innehåll, inklusive dansvideor, utmaningar, komedisketcher och politiska diskussioner. Vissa av dessa videor har anklagats för att vara rasistiska, sexistiska eller på annat sätt kränkande eller stötande. TikTok har också kritiserats för bristande kontroll över innehållet på plattformen och för att ha en svag policy för att ta bort kränkande eller stötande innehåll.

Motionen nämner också möjligheterna att använda TikTok i phishingkampanjer samt att appen haft sårbarheter som gjorde det möjligt för hackare att komma åt användarens konto och annan data i appen. Inget av dessa scenarion är exklusiva för TikTok och bemöts bäst med utbildning för att höja säkerhetsmedvetandet hos våra användare, samt med tekniska lösningar som att hålla mjukvara uppdaterad och krav på stark autentisering, exempelvis multifaktorautentisering, för att hindra att läckta kontouppgifter kan användas av otillbörliga.

Intraservice tjänsteutbud tillhörande mobila enheter

Tjänsteerbjudandena för Staden-mobil och Staden-surfplatta möjliggör för användare att på ett säkert sätt ta del av information inom Göteborgs Stad samt använda de applikationer som krävs för tjänsten/uppdraget. Med användare avses exempelvis politiker och anställda inom förvaltningar och bolag.

Med tjänsteerbjudandena erhålls också andra säkerhetshöjande funktioner, till exempel möjligheten att låsa, återställa eller radera en förlorad enhet, central administration av uppdateringar av operativsystem och arbetsrelaterade appar.

Till tjänsten hör även Göteborgs Stads app-butik där användaren kan ladda ner verksamhetens appar samt publika appar som verksamheten valt att publicera för sina användare. Via Serviceportalen beställs de appar som skall publiceras för verksamheten i app-butiken.

Tjänsteerbjudandena Staden-mobil och Staden-surfplatta tillåter idag användaren att utöver de appar som tillhandahålls genom Göteborgs Stads app-butik, även installera appar från Apple Store och Google play butik.

Antal mobila enheter där TikTok är installerad

Av de cirka femtiotusen enheter som Intraservice administrerar var det 1778 enheter som hade TikTok installerat, enligt en kontroll som gjordes den 3 mars 2023. En absolut majoritet av dessa installationer var på enheter tillhörande Grundskole- samt Förskoleförvaltningen.

Flera förvaltningar nyttjar inte Intraservice tjänster för mobila enheter

Det finns mobila enheter som används i tjänsten som inte är inköpta via, eller administrerade av Intraservice. Uppskattningsvis är cirka 70% av de mobila enheter som används inom staden administrerade av Intraservice. Denna siffra baseras på en mätning av antalet mobila enheter som ansluter till Office365.

För att ett förbud eller en blockering av exempelvis TikTok skall få fullgod effekt krävs att alla enheter som används i verksamheten administreras av Intraservice.

Rekommendationer från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap förespråkar i sin rapport "Cybersäkerhet i Sverige – Rekommenderade säkerhetsåtgärder (2020)" att "inte tillåta användare att själva installera mjukvara på sina klienter och mobiltelefoner." I stället rekommenderas att "införa funktioner som endast tillåter att godkänd mjukvara, kod och skript får köras, så kallad vitlistning." De skriver vidare "att använda svartlistning, d.v.s. att blockera känd skadlig kod, ger otillräckligt skydd. Denna åtgärd ger ett sämre skydd mot ny skadlig kod."

Det är tekniskt möjligt att blockera och avinstallera appar på de enheter som administreras av Intraservice, men att blockera en viss app eller skapa och underhålla en lista i Göteborgs Stads regel för IT-användare över appar som är förbjudna, så kallad svartlistning är inte att rekommendera ur ett cybersäkerhetsperspektiv. Nya appar och nya sårbarheter framkommer dagligen.

Rekommenderat är att vända på det och alltså endast tillåta godkända appar att installeras, så kallad vitlistning.

Både svartlistning och vitlistning är tekniskt möjligt att genomföra i Intraservice administrationssystem och det är möjligt för varje förvaltning och bolag att bestämma vad som skall tillåtas på de mobila enheter som används i deras verksamhet.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att nämnden för Intraservice översänder remissvar utan eget ställningstagande med de nedan föreslagna åtgärderna.

Förvaltningen rekommenderar, som en första åtgärd, att respektive förvaltning och bolag inkommer till Intraservice med en beställning av vilka appar som anses vara tillåtna för den enskilda förvaltningen/bolaget, och att det inte tillåts att ladda ned andra appar.

Som en andra åtgärd rekommenderar Intraservice att alla förvaltningar och bolag nyttjar tjänsterna Staden-mobil och Staden-surfplatta. Detta för att möjliggöra styrning av vilka appar som anses vara tillåtna.

Som en tredje åtgärd rekommenderas att det inom ramen för tjänster tillhörande digital infrastruktur lämnas ett förslag till Strategisk samordningsgrupp om att inleda en förstudie för att identifiera om ett för alla förvaltningar och bolag gemensamt app-paket ska tas fram. Ett paket som innehåller ett antal appar som är gemensamma för alla förvaltningar och bolag. Detta paket av appar kan sedan kompletteras med för respektive förvaltning och bolag unika appar utifrån unika verksamhetsbehov. Rekommendationen grundar sig på vad som anges i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning (0617/21) tillhörande gemensamma tjänster och förändringsinsatser.

Malin Lundqvist
Verksamhetsområdeschef IT

Peter Söderström
Förvaltningsdirektör